Semestr 5:

Przedmiot:	**Farmacja weterynaryjna**
Wymiar ECTS	3
Status	obowiązkowy
Forma zaliczenia końcowego	zaliczenie na ocenę
Wymagania wstępne	zaliczenie przedmiotu: Chemia; Biochemia

Kierunek studiów:	**weterynaria**
Profil studiów	praktyczny
Kod formy studiów oraz poziomu studiów	SJ
Semestr studiów	5
Język wykładowy	polski

Prowadzący przedmiot:

Nazwa jednostki właściwej dla koordynatora	Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum
Nazwa jednostki właściwej dla koordynatora	Uniwersyteckie Centrum Medycyny Weterynaryjnej

Efekty uczenia się:

Kod składnika opisu	Opis	Odniesienie do (kod) efektu kierunkowego	Odniesienie do (kod) dyscypliny
	WIEDZA - zna i rozumie:		
FARM_W1	wymienia podstawowe kategorie leków stosowanych w weterynarii	A.W16	RW
FARM_W2	opisuje metody sporządzania płynnych, półstałych i stałych postaci leku stosowanych w weterynarii oraz zasady pracy urządzeń do ich wytwarzania	A.W16	RW
FARM_W3	zna nazewnictwo, skład, strukturę i właściwości poszczególnych postaci leku, posiada wiedzę jak przepisywać leki na recepcie	A.W19	RW
FARM_W4	nomenklaturę łacińską w stopniu wystarczającym do identyfikacji poszczególnych leków i ich postaci	A.W20	RW
	UMIEJĘTNOŚCI - potrafi:		
FARM_U1	prawidłowo wykonuje recepturowy lek weterynaryjny i dobiera opakowanie i sposób przechowywania	B.U10	RW
FARM_U2	ocenia właściwości aplikacyjne leku na podstawie jego składu i doradza właściwy sposób użycia, w zależności od postaci leku	B.U10	RW
FARM_U3	korzysta z farmakopei, receptariuszy i przepisów technologicznych, wytycznych oraz literatury dotyczącej technologii postaci leku, w szczególności w odniesieniu do leków recepturowych	C.U2 C.U3	RW
FARM_U4	posługuje się wyspecjalizowanymi narzędziami i technikami informatycznymi w celu pozyskiwania danych, a także analizuje i krytycznie ocenia te dane	C.U3	RW
FARM_U5	przepisuje i stosuje leki recepturowe oraz materiały medyczne zgodnie z obowiązującymi przepisami, z uwzględnieniem ich bezpiecznego przechowywania i utylizacji	B.U10	RW
	KOMPETENCJE SPOŁECZNE OGÓLNE - jest gotów do: O.K2; O.K4		

Treści kształcenia:

Wykłady		**15**	**godz.**
Tematyka zajęć	Podstawy prawne przepisywania i realizacji recept weterynaryjnych na leki recepturowe Charakterystyka wybranych produktów leczniczych weterynaryjnych. Charakterystyka wybranych recepturowych leków weterynaryjnych.		
Realizowane efekty uczenia	FARM_W1, FARM_W2, FARM_W3, FARM_W4		

Sposoby weryfikacji oraz zasady i kryteria oceny	Efekty kształcenia w zakresie wiedzy: ocena podsumowująca – test wielokrotnego wyboru. Zaliczenie testu otrzymuje student, który uzyska co najmniej 16 poprawnych odpowiedzi na 30 30 / bdb (5.0) 28-29 / db plus (4,5) 26-27 / db (4.0) 22-25 / dst plus (3,5) 16-21 / dst (3.0) Ocenę końcową z przedmiotu stanowi średnia ważona ocen z teoretycznego zaliczenia testowego (waga 0,6) i zaliczenia praktycznego (waga 0,4).

Ćwiczenia laboratoryjne	**25**	**godz.**

Tematyka zajęć	Wybrane zagadnienia związane z recepturą postaci leku przeznaczonych do użytku weterynaryjnego. Prawidłowe zapisywanie recept na leki w odniesieniu do ich postaci: tabletki, drażetki, krople, aerozole, leki do injekcji, roztwory, maści, żele, nalewki, wyciągi, napary. Sporządzanie wybranych postaci leków.
Realizowane efekty uczenia się:	FARM_U1, FARM_U2, FARM_U3, FARM_U4, FARM_U5
Sposoby weryfikacji oraz zasady i kryteria oceny	Efekty kształcenia w zakresie umiejętności oraz kompetencji społecznych: ocena formująca – bieżąca obserwacja przez prowadzących zajęcia oraz kontrola dokumentacji procesu sporządzania leku recepturowego i prawidłowości jego wykonania. Ocena z zaliczenia praktycznego (sporządzanie różnych form leku, ocena doboru składników i technologii sporządzania oraz opakowania i opisu sporządzonego preparatu). Ocenę końcową z przedmiotu stanowi średnia ważona ocen z teoretycznego zaliczenia testowego (waga 0,6) i zaliczenia praktycznego (waga 0,4).

Literatura:

Podstawowa	Janicki S., Fiebig A., Sznitowska M." Farmacja stosowana. Podręcznik dla studentów farmacji" Wydaw. Lekarskie PZWL, Warszawa 2008. Jachowicz R. "Receptura apteczna" Wydaw. Lekarskie PZWL, Warszawa 2015. Kania B.F. "Nowoczesna farmakologia weterynaryjna i terapia" MedPharm Polska, Wrocław 2011.
Uzupełniająca	Roliński Z. "Farmakologia i farmakoterapia weterynaryjna", PWRiL, Warszawa 2008 Bubień Z. "Receptura weterynaryjna", PWRiL, Warszawa 1986.

Struktura efektów uczenia się:

Dyscyplina	nauki rolnicze - dyscyplina weterynaria			3,0	ECTS
Dyscyplina					
Struktura aktywności studenta:					
zajęcia realizowane z bezpośrednim udziałem prowadzącego		42	godz.	1,7	ECTS
w tym:	wykłady	15	godz.		
	ćwiczenia i seminaria	25	godz.		
	konsultacje	0	godz.		
	udział w badaniach	0	godz.		
	obowiązkowe praktyki i staże	0	godz.		
	udział w egzaminie i zaliczeniach	2	godz.		
zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość			godz.		ECTS
praca własna		33	godz.	1,3	ECTS

Przedmiot:	**Farmakologia weterynaryjna**
Wymiar ECTS	5
Status	obowiązkowy
Forma zaliczenia końcowego	zaliczenie
Wymagania wstępne	zaliczenie przedmiotu: Anatomia zwierząt; Fizjologia zwierząt; Biochemia

Kierunek studiów:	**weterynaria**
Profil studiów	praktyczny
Kod formy studiów oraz poziomu studiów	SJ
Semestr studiów	5
Język wykładowy	polski

Prowadzący przedmiot:

Nazwa jednostki właściwej dla koordynatora	Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum
Nazwa jednostki właściwej dla koordynatora	Uniwersyteckie Centrum Medycyny Weterynaryjnej

Efekty uczenia się:

Kod składnika opisu	Opis	Odniesienie do (kod)	
		efektu kierunkowego	dyscypliny
	WIEDZA - zna i rozumie:		
FRW_W1	definicje i pojęcia z zakresu farmakologii ogólnej i farmakokinetyki	A.W16	RW
FRW_W2	mechanizmy działania leków na poziomie molekularnym, komórkowym i narządowym	A.W16	RW
FRW_W3	farmakologię szczegółową leków działających na ośrodkowy i obwodowy układ nerwowy	A.W16	RW
FRW_W4	farmakologię szczegółową leków przeciwzapalnych, przeciwhistaminowych	A.W16	RW
FRW_W5	mechanizmy działania i farmakologię szczegółową chemioterapeutyków przeciwbakteryjnych, przeciwwirusowych, przeciwpierwotniakowych, przeciwgrzybiczych i przeciwpasożytniczych, zasady chemioterapii nowotworów	A.W17 A.W18	RW
FRW_W6	wskazania, działania niepożądane i przeciwwskazania do stosowania u wybranych gatunków zwierząt oraz interakcje wyżej wymienionych grup leków	A.W16	RW
FRW_W7	zasady i sposoby leczenia przeciwdrobnoustrojowego u różnych gatunków zwierząt	A.W16	RW
	UMIEJĘTNOŚCI - potrafi:		
FRW_U1	udzielić informacji o mechanizmie działania, właściwościach farmakologicznych leków działających na OUN i obwodowy układ nerwowy, leków przeciwhistaminowych, oraz leków przeciwnowotworowych, przeciwbakteryjnych, przeciwwirusowych, przeciwgrzybiczych, przeciwpasożytniczych	A.U11	RW
FRW_U2	określić czynniki wpływajace na wystąpienie działań niepożądanych leków stosowanych w monoterapii oraz w politerapii u różnych gatunków zwierząt	B.U9	RW
FRW_U3	zastosować właściwą dla danego gatunku zwierzęcia sedację	B.U11	RW
FRW_U4	dobrać właściwy lek przeciwbólowy w zależności od natężenia reakcji bólowej oraz gatunku zwierzęcia	B.U10	RW
FRW_U5	dobrać właściwy lek w przebiegu chorób infekcyjnych i nieinfekcyjnych występujących u zwierząt w zależności od gatunku zwierzęcia w tym antybiotyków.	B.U13	RW
	KOMPETENCJE SPOŁECZNE OGÓLNE - jest gotów do: O.K1; O.K5; O.K8		

Treści kształcenia:

Wykłady	**45 godz.**
Tematyka zajęć	Moduł I. Farmakologia ogólna. Wprowadzenie do farmakologii weterynaryjnej. Przepisy prawne dotyczące leków weterynaryjnych, klasyfikacja ATCVet. Mechanizmy działania leków, zależność efektu farmakologicznego od drogi podania i dawki leku, czynniki warunkujące drogę podania leku, czynniki wpływające na działanie leku, działania niepożądane leków. Elementy farmakokinetyki. Mechanizmy transportu leku przez błony komórkowe. Losy leków w ustroju (ADME), parametry farmakokinetyczne opisujące losy leków w organizmie, efekt pierwszego i drugiego przejścia, interakcje farmakokinetyczne, pozostałości leków weterynaryjnych w tkankach, okres karencji na tkanki jadalne, oddziaływanie leków i ich pozostałości na środowisko. Interakcje farmakokinetyczne i farmakodynamiczne leków. Leczenie skojarzone. Moduł II - leki obwodowego i ośrodkowego układu nerwowego. Leki układu współczulnego: neuroprzkaźniki, receptory adrenergiczne, agoniści i antagoniści receptorów adrenergicznych. Leki układu przywspółczulnego: neuroprzekaźniki, receptory cholinergiczne, agoniści i antagoniści receptorów cholinergicznych, inhibitory acetylocholinoesterazy. Leki stosowane w zaburzeniach behawioralnych: charakterystyka farmakologiczne leków przeciwdepresyjnych, neuroleptycznych, nasennych, uspokajających oraz przeciwlękowych. Leki modyfikujące zachowanie zwierząt z uwzględnieniem leczenia agresji i lęku separacyjnego. Leki przeciwdrgawkowe – podział w oparciu o budowę chemiczną, mechanizm działania i skuteczność. Pozapadaczkowe wskazania do stosowania leków przeciwdrgawkowych u zwierząt - koanalgetyki. Środki miejscowo znieczulające, środki znieczulenia ogólnego, środki miorelaksujące i obezwładniające, środki stosowane do eutanazji zwierząt. Postępowanie w stanach krytycznych u zwierząt. Opioidowe leki przeciwbólowe. Leki pobudzające ośrodkowy układ nerwowy (psychoanaleptyki i analeptyki). Niesteroidowe leki przeciwzapalne i przeciwreumatyczne, analgetyki alternatywne. Moduł III - Leki przeciwdrobnoustrojowe i chemioterapia przeciwnowotworowa Ogólne zasady stosowania leków przeciwbakteryjnych u zwierząt. Racjonalna antybiotykoterapia i chemioterapia. Antybiotykooporność – mechanizmy narastania oporności. Przeciwdziałanie szerzeniu się antybiotykoodporności. Klasyfikacja antybiotyków w oparciu o budowę chemiczną, mechanizm działania i spektrum aktywności. Zasady kojarzenia antybiotyków i chemioterapeutyków. Charakterystyka głównych grup antybiotyków i chemioterapeutyków stosowanych w leczeniu chorób bakteryjnych u zwierząt, z uwzględnieniem działań niepożądanych i wrażliwości gatunkowej. Antybiotyki beta laktamowe (penicyliny, inhibitory beta-laktamaz, cefalosporyny, karbapenemy, monobaktamy). Aminoglikozydy, makrolidy, azalidy, ketolidy. Tetracykliny, linkozamidy, antybiotyki o budowie peptydowej, polimyksyny, fenikole, pleuromutyliny, kwas fusydowy, ryfamycyny, oksazolidynony. Chinolony i fluorochinolony, nitrofurany, nitroimidazole, sulfonamidy, pochodne dihydropirymidyny. Leki przeciwgrzybicze. Leki przeciwpierwotniakowe. Leki przeciwwirusowe. Leki immunostymulujące. Niepożądane interakcje między antybiotykami i chemioterapeutykami. Antybiotykoterapia skojarzona jako przykład wykorzystania interakcji lekowych w celu potencjalizacji efektu terapeutycznego u zwierząt. Chemioterapia infestacji pasożytniczych: ogólne zasady postępowania w terapii inwazji pasożytniczych. Leki przeciwpasożytnicze. Środki odkażające i antyseptyczne. Zasady chemioterapii i hormonoterapii przeciwnowotworowej. Leki przeciwnowotworowe. Hormony i antyhormony. Leki immunosupresyjne. Moduł IV - Autakoidy Histamina, receptory histaminowe: rozmieszczenie i typy receptorów histaminowych, mechanizmy działania leków przeciwhistaminowych. Leki stosowane w odczynach alergicznych u zwierząt. Prostanoidy. Rola prostaglandyn, tromboksanu i prostacykliny w organizmie. Wykorzystanie analogów prostaglandyn w praktyce weterynaryjnej.
Realizowane efekty uczenia się:	FRW_W1, FRW_W2, FRW_W3, FRW_W4, FRW_W5, FRW_W6, FRW_U1, FRW_U2, FRW_U3, FRW_U4, FRW_U5
	Dwa kolokwia pisemne obejmujące materiał teoretyczny z wykładów (Moduł I i II – kolokwium nr 1 oraz Moduł III – kolokwium nr 2) i ćwiczeń (Moduł I i II – kolokwium nr 1 oraz Moduł III – kolokwium nr 2). Każde kolokwium składa się z 3 pytań otwartych i 30 pytań testowych z jedną poprawną odpowiedzią

	odpowiedzią. Test wyboru - skala ocen: poniżej 60% poprawnych odpowiedzi – niedostateczny 60-67% - dostateczny 68 -76% - plus dostateczny 77-84% - dobry 85-92% - plus dobry 93-100% - bardzo dobry
Sposoby weryfikacji oraz zasady i kryteria oceny	Pytania otwarte oceniane w skali: 2; 3; 3,5; 4; 4,5 i 5. Ocena końcowa z części otwartej stanowi średnią arytmetyczną ocen uzyskanych za poszczególne pytania otwarte. Średnia ocen wyliczona z testu oraz pytań otwartych opisowych stanowi podstawę zaliczenia kolokwium i przyznania punktów końcowych wg poniższej skali. Skala ocen z kolokwium: niedostateczny: 0 pkt. dostateczny: 1 pkt. plus dostateczny: 1,5 pkt. dobry: 2 pkt. plus dobry: 2,5 pkt. bardzo dobry: 3 pkt

Ćwiczenia laboratoryjne	**30**	**godz.**
Tematyka zajęć	Wprowadzenie do farmakologii weterynaryjnej – czynniki wpływające na działanie leków, mechanizmy działania leków, drogi podania leków, mechanizmy interakcji leków, elementy farmakokinetyki. / Symulacja komputerowa – Receptory, neuroprzekaźniki. Agoniści i antagoniści.Moduł I – Farmakologia ogólna Wprowadzenie do farmakologii weterynaryjnej – czynniki wpływające na działanie leków, mechanizmy działania leków, drogi podania leków, mechanizmy interakcji leków, elementy farmakokinetyki. / Symulacja komputerowa – Receptory, neuroprzekaźniki. Agoniści i antagoniści. Moduł II – Leki obwodowego i ośrodkowego układu nerwowego Leki układu obwodowego. Leki wpływające na złącze nerwowo-mięśniowe. Leki miejscowo – znieczulające. / Symulacja komputerowa – Wpływ katecholamin, adrenomimetyków oraz adrenolityków na ciśnienie tętnicze u szczura. Wpływ substancji pobudzających oraz hamujących zwoje na ciśnienie tętnicze u szczura. Leki ośrodkowego układu nerwowego: środki znieczulenia ogólnego i premedykacja chirurgiczna, leki uspokajająco-nasenne, leki modyfikujące zachowanie, środki do eutanazji. Leki pobudzające ośrodkowy układ nerwowy (psychoanaleptyki) / Pokazowe filmy eksperymentalne – Wpływ badanych związków na ruchliwość spontaniczną u myszy / Katalepsja po haloperidolu / Wpływ badanych związków na czas rezygnacji u myszy w teście Porsolta. Leki przeciwdrgawkowe. Narkotyczne leki przeciwbólowe. Leki miorelaksujące. /Pokazowe filmy eksperymentalne – Wpływ badanych związków na drgawki indukowane elektrycznie oraz chemicznie / Działanie przeciwbólowe badanych związków (test gorącej płytki). Moduł III – Leki przeciwdrobnoustrojowe Antybiotyki i chemioterapeutyki – warsztaty praktyczne w oparciu o wykorzystanie: mechanizmów działania, spektrum, drogi podania, wskazań i przeciwwskazań do stosowania oraz działań niepożądanych u różnych gatunków zwierząt. Zasady kojarzenia antybiotyków i chemioterapeutyków. Leki przeciwwirusowe. Leki przeciwgrzybicze. Leki przeciwinfekcyjne stosowane miejscowo – warsztaty praktyczne w oparciu o wykorzystanie: mechanizmów działania, spektrum, drogi podania, wskazań i przeciwwskazań do stosowania oraz działań niepożądanych u różnych gatunków zwierząt. Zasady kojarzenia leków. Moduł IV - Autakoidy Farmakologia odczynów zapalnych. Analogi prostaglandyn. Niesteroidowe leki przeciwzapalne. Leki immunosupresyjne. Pokazowe filmy eksperymentalne – Działanie przeciwbólowe badanych związków (test		
Realizowane efekty uczenia się:	FRW_W1, FRW_W2, FRW_W3, FRW_W4, FRW_W5, FRW_W6, FRW_U1, FRW_U2, FRW_U3, FRW_U4, FRW_U5	

Sposoby weryfikacji oraz zasady i kryteria oceny	Ocena wykonanych przez studenta ćwiczeń/zadań interaktywnych opartych o program komputerowy i przedłożonych pisemnych sprawozdań z tych ćwiczeń. Przyjęta skala ocen: ZAL/NZAL.Student jest zobowiązany uzyskać zaliczenie wszystkich ćwiczeń interaktywnych. Studenci, którzy nie zaliczyli ćwiczeń interaktywnych oraz nieobecni na ćwiczeniach (dopuszczalne 2 nieobecności usprawiedliwione) są zobowiązani do odrobienia zajęć w innym terminie, ustalonym z asystentem prowadzącym dane ćwiczenia. Sprawdzian ustny z zakresu materiału wykładowego oraz ćwiczeniowego. Odpowiedzi ustne oceniane w skali: 2; 3; 3,5; 4; 4,5; 5. Aby zaliczyć odpowiedź ustną, student musi uzyskać ocenę co najmniej 3 (dostateczny). Dwa kolokwia pisemne obejmujące materiał teoretyczny z wykładów (Moduł I i II – kolokwium nr 1 oraz Moduł III – kolokwium nr 2) i ćwiczeń (Moduł I i II – kolokwium nr 1 oraz Moduł III – kolokwium nr 2). Każde kolokwium składa się z 3 pytań otwartych i 30 pytań testowych z jedną poprawną odpowiedzią. Test wyboru – skala ocen: poniżej 60% poprawnych odpowiedzi – niedostateczny 60-67% - dostateczny 68 -76% - plus dostateczny 77-84% - dobry 85-92% - plus dobry 93-100% - bardzo dobry Pytania otwarte oceniane w skali: 2; 3; 3,5; 4; 4,5 i 5. Ocena końcowa z części otwartej stanowi średnią arytmetyczną ocen uzyskanych za poszczególne pytania otwarte.
	Skala ocen z kolokwium: niedostateczny: 0 pkt. dostateczny: 1 pkt. plus dostateczny: 1,5 pkt. dobry: 2 pkt. plus dobry: 2,5 pkt. bardzo dobry: 3 pk

Kryteria końcowe:

Podstawą zaliczenia zajęć w semestrze 5 jest:

1. Uzyskanie zaliczenia wszystkich ćwiczeń interaktywnych. Ćwiczenia, na których student był nieobecny, wymagają zaliczenia w innym terminie, ustalonym z osobą prowadzącą dane ćwiczenia.
2. Zaliczenie odpowiedzi ustnych, to jest uzyskanie średniej arytmetycznej ≥ 3.0 (dostateczny) ze wszystkich odpowiedzi ustnych i uzyskanie co najmniej średniej oceny ≥ 3.0 (to jest minimum 2 pkt.) łącznie z obu kolokwiów przeprowadzonych w semestrze 5.

Ocena uzyskana w semestrze 5, wyliczana ze średnich ocen z odpowiedzi ustnych i kolokwiów, jest wliczana do oceny końcowej z przedmiotu Farmakologia weterynaryjna w semestrze 6 (waga 0,2).

Wszystkie warunki zaliczenia modułu określa Regulamin podawany studentom do wiadomości na pierwszych zajęciach w danym roku akademickim. Studenci na pierwszych zajęciach w semestrze 5 podpisują oświadczenie, że zaznajomili się z ww. regulaminem.

Seminarium	**0**	**godz.**

Literatura:

Podstawowa	Papich M.G, Leki w weterynarii. Małe i duże zwierzęta. Wyd. Elsevier Urban & Partner, Wrocław, 2011. Roliński Z. Farmakologia i farmakoterapia weterynaryjna. Wyd. PWRiL, Warszawa 2012. Kania B.F. Nowoczesna farmakologia weterynaryjna i terapia. Wyd. MedPharm Polska , Wrocław, 2011.
Uzupełniająca	Kania B.F. Farmakoterapia stanów krytycznych zwierząt. Wyd. SGGW Warszawa, 2010. Leki po Dyplomie WETERYNARIA 2014. Urzędowy Wykaz Produktów Leczniczych dopuszczonych do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej - Obwieszczenie Prezesa Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych z dnia 13 marca 2015 r. w sprawie ogłoszenia Urzędowego Wykazu Produktów Leczniczych dopuszczonych do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Struktura efektów uczenia się:

Dyscyplina	nauki rolnicze - dyscyplina weterynaria			5,0	ECTS
Dyscyplina					
Struktura aktywności studenta:					
zajęcia realizowane z bezpośrednim udziałem prowadzącego		80	godz.	3,2	ECTS
w tym:	wykłady	45	godz.		
	ćwiczenia i seminaria	30	godz.		
	konsultacje	5	godz.		
	udział w badaniach	0	godz.		
	obowiązkowe praktyki i staże	0	godz.		
	udział w egzaminie i zaliczeniach	0	godz.		
zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość			godz.		ECTS
praca własna		45	godz.	1,8	ECTS

Przedmiot:	**Mikrobiologia weterynaryjna**
Wymiar ECTS	5
Status	obowiązkowy
Forma zaliczenia końcowego	egzamin
Wymagania wstępne	zaliczenie przedmiotu: Mikrobiologia weterynaryjna - semestr 4

Kierunek studiów:	**weterynaria**
Profil studiów	praktyczny
Kod formy studiów oraz poziomu studiów	SJ
Semestr studiów	5
Język wykładowy	polski

Prowadzący przedmiot:	
Nazwa jednostki właściwej dla koordynatora	Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum
Nazwa jednostki właściwej dla koordynatora	Uniwersyteckie Centrum Medycyny Weterynaryjnej

Efekty uczenia się:

Kod składnika opisu	Opis	Odniesienie do (kod) efektu kierunkowego	Odniesienie do (kod) dyscypliny
	WIEDZA - zna i rozumie:		
MKB_W10	definicje i różnicuje takie pojęcia jak: bakteriemia, sepsa, toksemia.	A.W13	RW
MKB_W11	czynniki etiologiczne powodujące ropomacicze, zapalenia pochwy i macicy.	A.W13	RW
MKB_W12	chorobotwórcze gatunki dla ludzi i zwierząt z rodzaju Mycobacterium oraz rozumie zasadę wykonywania badań przesiewowych w stadzie w celu wykrycia gruźlicy bydła.	A.W13	RW
MKB_W13	zna czynniki etiologiczne, patomechanizm i sposoby zapobiegania chorobom przyzębia.	A.W13	RW
MKB_W14	rozumie definicję probiotyków i zna sposoby odbudowy mikrobioty przewodu pokarmowego i dróg rodnych u zwierząt hodowlanych.	A.W13	RW
MKB_W15	chorobotwórczość takich czynników etiologicznych jak: Chlamydia, Mycoplasma, Ureaplsma.	A.W13	RW
MKB_W16	wie jakie wirusowe czynniki etiologiczne wywołują choroby: niebieskiego języka , rzekomego pomoru drobiu, choroby Newcastle, klasycznego pomoru świń	A.W13	RW
MKB_W17	wirusowe czynniki etiologiczne powodujące kleszczowe zapalenia mózgu, riketsjozy, anaplazmozy, gorączki Q	A.W13	RW
MKB_W18	rozumie zasadność stosowania metod molekularne (PCR, nPCR, qPCR, hybrydyzacja) w diagnostyce wybranych chorób wirusowych	A.W13	RW
MKB_W19	biologię i patogenność grzybów z rodzaju Candida oraz Aspergillus.	A.W13	RW
MKB_W20	zasady hodowli i identyfikacji grzybów drożdżopodobnych i grzybów strzępkowych oraz zasady oznaczania wrażliwości grzybów na leki przeciwgrzybicze.	A.W13	RW
MKB_W21	pojęcie antropozoomykozy	A.W13	RW
	UMIEJĘTNOŚCI - potrafi:		
MKB_U4	wykonać barwienie materiału klinicznego w kierunku wykrycia bakterii z rodzaju Mycobacterium	B.U6	RW
MKB_U5	pobrać i we właściwy sposób transportować próbki w celu wykrycia krętków Leptospira i Borrelia	B.U6	RW

MKB_U6	wykonać testy wykorzystywane w gabinetach i laboratoriach weterynaryjnych do diagnostyki chorób wirusowych (testy kasetkowe, paskowe, aglutynacyjne, immunofluorescencyjne).	B.U6	RW
MKB_U7	zinterpretować w sposób właściwy wyniki badań mikrobiologicznych oraz zastosować odpowiednią terapię przeciwdrobnoustrojową .	B.U6	RW
	KOMPETENCJE SPOŁECZNE OGÓLNE - jest gotów do: O.K7; O.K8		

Treści kształcenia:

Wykłady		**30**	**godz.**
Tematyka zajęć	Bakterie z rodzaju Mycobacterium, budowa komórki bakteryjnej, systematyka rodzaju i chorobotwórczość. Riketsje, chlamydie i mykoplazmy - budowa komórki bakteryjnej, patomechanizm zakażenia. Bakterie z rodzaju Lactobacillus , znaczenie probiotyków w profilaktyce schorzeń przewodu pokarmowego, jamy ustnej, dróg rodnych u zwierząt hodowlanych. Bakterie z rodzaju Listeria jako nowe zagrożenie dla ludzi i zwierząt. Krętki Leptospira i Borrelia jako ważne czynniki infekcyjne u zwierząt. Flora jamy ustnej, beztlenowe czynniki etiologiczne powodujące choroby przyzębia zwierząt małych oraz metody zapobiegania tym zakażeniom. Zoonozy – epidemiologia, etiopatogeneza i diagnostyka chorób odzwierzęcych w aspekcie narażenia zawodowego. Antybiotykoterapia w ostrych i przewlekłych zakażeniach bakteryjnych. Geneza oporności drobnoustrojów na leki. Mechanizmy oporności oraz zasady właściwego stosowania antybiotyków w rutynowej praktyce lekarza weterynarii. Wirusy RNA: reowirusy, arenawirusy, rabdowirusy, ortomyksowirusy, koronawirusy, paramyksowirusy, bunyawirusy. Wirusy RNA cd.: pikornawirusy, kaliciwirusy, togawirusy, flawiwirusy, birnawirusy, filowirusy. Wirusy DNA: pokswirusy, alfawirusy, iridowirusy i herpeswirusy. Wirusy DNA: adenowirusy, polyomawirusy, papillomawirusy i parwowirusy. Wirusy replikujące z wykorzystaniem odwrotnej transkrypcji – retrowirusy i hepadnawirusy. Chemioterapia chorób wirusowych. Wykorzystanie wirusów jako wektorów materiału genetycznego. Epidemiologia grzybic. Profilaktyka zakażeń grzybiczych u zwierząt. Leki i środki przeciwgrzybicze, spektrum oraz mechanizmy działania. Grzybicze zakażenia odzwierzęce antropozoomykozy		
Realizowane efekty uczenia się	MKB_W10, MKB_W11, MKB_W12, MKB_W13, MKB_W14, MKB_W15, MKB_W16, MKB_W17, MKB_W18, MKB_W19, MKB_W20, MKB_W21,		
	Warunkiem dopuszczenia studenta do egzaminu końcowego jest uzyskanie zaliczenia zajęć w semestrze 4 i 5. Egzamin końcowy jest prowadzony w formie testu wyboru z jedną poprawna odpowiedzią i obejmuje 100 pytań (40 pytań z bakteriologii, 40 pytań z wirusologii, 20 pytań z mykologii). Na egzaminie obowiązuje materiał omawiany na wykładach, seminariach i ćwiczeniach. Skala ocen: < 60 pkt – niedostateczny 60-68 – dostateczny 69-76 – dostateczny plus 77-84 – dobry 85-92 – dobry plus 93-100 – bardzo dobry		

	Ocena z egzaminu testowego stanowi ocenę końcową z przedmiotu, przy czym wszystkim studentom, którzy w semestrze 4 i/lub 5 otrzymali co najmniej 55 pkt. na sprawdzianach śródsemestralnych, dolicza się dodatkowe punkty do punktacji na egzaminie. Student może otrzymać maksymalnie 10 pkt. dodatkowych (max. 5 pkt za semestr 5 i max. 5 pkt za semestr 4). Punkty dodatkowe są doliczane tylko w przypadku uzyskania przez studenta 60 % poprawnych odpowiedzi, czyli 60 pkt. na egzaminie testowym i tylko w I terminie. Skala, wg której doliczane są punkty dodatkowe: 55 – 60 pkt; dodatkowe 3 punkty 61 – 66 pkt; dodatkowe 4 punkty 67 – 70 pkt; dodatkowe 5 punktów
Ćwiczenia laboratoryjne	**14 godz.**
Tematyka zajęć	Diagnostyka mikrobiologiczna bakterii z rodzaju Mycobacterium (warunki hodowli, metody wybarwiania, techniki molekularne, serologiczne oraz inne testy różnicujące bakterie z rodzaju Mycobacterium). Gruźlica zwierząt hodowlanych - sposoby wykrywania czynnego zakażenia, metody pobierania i transportu próbek do badań. Diagnostyka laboratoryjna zakażeń wywoływanych przez mikroorganizmy z rodzajów Chlamydia, Mycoplasma i Ureaplasma ze szczególnym uwzględnieniem metod biologii molekularnej. Diagnostyka mikrobiologiczna w kierunku krętków. Wykrywanie bakterii z rodzaju Leptospira i Borrelia Diagnostyka wybranych chorób zwierząt - zastosowanie testu immunoenzymatycznego w wykrywaniu zakażenia BHV-1 u bydła i różnicowaniu osobników szczepionych szczepionkami delecyjnymi od zakażonych wirusem terenowym, identyfikacja BHV-1 metodą IPMA). Metody molekularne (PCR, nPCR, qPCR, hybrydyzacja) stosowane w diagnostyce wybranych chorób wirusowych zwierząt na przykładzie zakażeń wirusami papilloma, herpes i cirkowirusami. Szybkie testy wykorzystywane w gabinetach i laboratoriach weterynaryjnych do diagnostyki chorób wirusowych (testy kasetkowe, paskowe, aglutynacyjne, immunofluorescencyjne). Techniki identyfikacji grzybów drożdżopodobnych. Techniki identyfikacji grzybów strzępkowych, w tym dermatofitów. Metody oznaczania wrażliwości grzybów na leki przeciwgrzybicze, interpretacja wyników
Realizowane efekty uczenia się	MKB_W12, MKB_W18, MKB_W20, MKB_W21, MKB_U4, MKB_U5, MKB_U6, MKB_U7
Sposoby weryfikacji oraz zasady i kryteria oceny	Ocena praktycznych umiejętności wykonania zadania/ćwiczenia zgodnie z przedstawioną i omówioną przez prowadzącego instrukcją oraz ocena umiejętności interpretacji uzyskanych wyników przeprowadzane na bieżąco podczas każdych ćwiczeń laboratoryjnych. Kryteria oceny zajęć praktycznych: ZAL/NZAL. Student jest zobowiązany zaliczyć (ZAL) co najmniej 5 z 7 zajęć praktycznych przewidzianych harmonogramem. Uzyskanie zaliczenia praktycznego ćwiczeń jest warunkiem koniecznym do zaliczenia przedmiotu w 5 semestrze. Ponadto w trakcie semestru przeprowadzanych jest 7 pisemnych sprawdzianów, z których każdy składa się z 5 pytań otwartych obejmujących zarówno materiał z ćwiczeń, seminariów i wykładów (2 pytania z materiału z ćwiczeń). Za każde pytanie student otrzymuje od 0-2 pkt (0,5; 1,0; 1,5; 2), czyli maksymalnie 10 pkt na sprawdzianie. Maksymalna liczba punktów możliwych do zebrania w semestrze wynosi 70. Minimalna liczba punktów warunkująca uzyskanie zaliczenia materiału teoretycznego wynosi 42. Wszystkim studentom, którzy w semestrze 4 otrzymali łącznie co najmniej 55 pkt na sprawdzianach, dolicza się dodatkowe punkty do punktacji na końcowym egzaminie testowym wg następującej skali:

55 – 60 pkt; dodatkowe 3 punkty
61 – 66 pkt; dodatkowe 4 punkty
67 – 70 pkt; dodatkowe 5 punktów
Obecność na ćwiczeniach jest obowiązkowa. Student ma prawo do jednej nieobecności usprawiedliwionej w semestrze.

Seminarium		**16**	**godz.**
Tematyka zajęć	Ostre, bakteryjne zakażenia u zwierząt – sposób pobierania i posiew materiału z krwi, analiza preparatu bezpośredniego wybarwionego metodą Grama. Sepsa, bakteriemia, toksemia- omówienie klinicznych przypadków Ropomacicze , zapalenia pochwy – czynniki etiologiczne, posiew materiału oraz interpretacja wyników lekooporności. Chalmydia, Mycoplasma i Ureaplasma – mechanizm patogennego działania, chorobotwórczość i schemat postępowania diagnostycznego, oraz właściwy dobór antybiotyków-omówienie wybranych przykładów klinicznych. Wirus choroby niebieskiego języka (Reoviridae), herpeswirusy koni (Herpesviridae), wirus rzekomego pomoru drobiu-choroby Newcastle (Paramyxoviridae), wirus klasycznego pomoru świń (Flaviviridae). Choroby świń o dużej dynamice szerzenia się - wirus zespołu rozrodczo-oddechowego (PRRSV - Arteriviridae) i cirkowirusy. Wybrane zakażenia wirusowe przenoszone przez stawonogi, (wirusy Zachodniego Nilu, kleszczowego zapalenia mózgu, choroby skokowej owiec, Schmallenberg), riketsjozy i anaplazmozy, gorączka Q. Cryptococcus – biologia i patogeniczność. Candida i inne drożdże – biologia i patogeniczność. Aspergillus – biologia i patogeniczność. Grzyby wywołujące grzybice endemiczne zwierząt. Sporotrychoza kotów. Chytridiomykoza. Choroby grzybicze stawonogów.		
Realizowane efekty uczenia się	MKB_W11, MKB_W15, MKB_W16, MKB_17, MKB_W19		
Sposoby weryfikacji oraz zasady i kryteria oceny	W ramach ćwiczeń. Obecność na seminariach jest obowiązkowa. Student ma prawo do jednej nieobecności usprawiedliwionej w semestrze.		

Literatura:

Podstawowa	G.E. Greene : Choroby zakaźne psów i kotów K. Malicki, M. Binek: Zarys klinicznej bakteriologii weterynaryjnej Tom I i Tom II. Wyd. SGGW Warszawa 2004 Z. Gliński, K. Kostro: Choroby zakaźne zwierząt z elementami epidemiologii i zoonoz. PWR i L Warszawa 2011
Uzupełniająca	Szewczyk E. (red.): Diagnostyka bakteriologiczna. PWN Warszawa 2005 Fenner's Veterinary Virology. Edited by N.J. MacLachlan & E.J. Dubovi. Wyd.4, 2011 (dostępna w wersji PDF w internecie) Krzyściak P., Skóra M., Macura AB.: Atlas grzybów chorobotwórczych człowieka. MedPharm Wrocław 2011

Struktura efektów uczenia się:

Dyscyplina	nauki rolnicze - dyscyplina weterynaria			5,0	ECTS
Dyscyplina					
Struktura aktywności studenta:					
zajęcia realizowane z bezpośrednim udziałem prowadzącego		63	godz.	2,5	ECTS
w tym:	wykłady	30	godz.		
	ćwiczenia i seminaria	30	godz.		
	konsultacje	0	godz.		
	udział w badaniach	0	godz.		
	obowiązkowe praktyki i staże	0	godz.		
	udział w egzaminie i zaliczeniach	3	godz.		

zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość		godz.		ECTS
praca własna	63	godz.	2,5	ECTS

Przedmiot:	**Patofizjologia**
Wymiar ECTS	3
Status	obowiązkowy
Forma zaliczenia końcowego	zaliczenie
Wymagania wstępne	zaliczenie przedmiotu: Fizjologia zwierząt

Kierunek studiów:	**weterynaria**
Profil studiów	praktyczny
Kod formy studiów oraz poziomu studiów	SJ
Semestr studiów	5
Język wykładowy	polski

Prowadzący przedmiot:

Nazwa jednostki właściwej dla koordynatora	Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum
Nazwa jednostki właściwej dla koordynatora	Wydział Hodowli i Biologii Zwierząt

Efekty uczenia się:

Kod składnika opisu	Opis	Odniesienie do (kod) efektu kierunkowego	Odniesienie do (kod) dyscypliny
	WIEDZA - zna i rozumie:		
PTF_W1	posiada wiedzę o chorobie jako efekcie zaburzeń homeostazy - zna zaburzenia podstawowych funkcji adaptacyjnych i regulacyjnych organizmu, w tym patofizjologię procesu zapalenia, zaburzeń przemiany materii i mechanizmy rozwoju nowotworów	A.W5	RW
PTF_W2	opisuje konsekwencje ogólnoustrojowe rozwijających się miejscowych patologicznych; analizuje miejscowe zjawiska odczynowe, obronne i przystosowawcze oraz zaburzenia regulacji wywoływane przez różne czynniki etiologiczne	A.W10 B.W2	RW
PTF_W3	opisuje i wyjaśnia ogólne mechanizmy powstawania chorób na poziomie komórki, narządu, i całego zwierzęcia	B.W1	RW
PTF_W4	zna procesy patofizjologiczne zachodzące w narządach i układach oraz podstawowe mechanizmy biologiczne (w tym immunologiczne i farmakologiczne umożliwiające powrót do zdrowia; w tym procesy naprawy, gojenia, regeneracji	A.W11	RW
PTF_W5	powiązania pomiędzy mechanizmami patofizjologicznymi zaburzeń chorobowych, uszkodzeń tkankowych i narządowych a objawami klinicznymi choroby, wywiadem i wynikami oznaczeń laboratoryjnych	A.W12	RW
PTF_W6	opisuje, wyjaśnia i interpretuje ogólne mechanizmy patologii narządowych i ustrojowych, zwracając uwagę na odrębności gatunkowe	A.W10	RW
	UMIEJĘTNOŚCI - potrafi:		
PTF_U1	wykazuje umiejętność słuchania i udzielania odpowiedzi językiem zrozumiałym, odpowiednim do sytuacji	A.U13	RW
PTF_U2	korzystać z obcojęzycznych materiałów źródłowych	C.U1	RW
PTF_U3	analizować i opisywać zależności między organizmami a środowiskiem	A.U16	RW
	KOMPETENCJE SPOŁECZNE OGÓLNE - jest gotów do: O.K1;O.K8; O.K9		

Treści kształcenia:

Wykłady		**20**	**godz.**
	Definicja zdrowia i choroby. Nozologia. Podział chorób. Czynniki środowiskowe i genetyczne w etiopatogenezie chorób.		

Tematyka zajęć	Etiopatogeneza i patomechanizm reakcji zapalnej, odpowiedź przeciwzapalna. Reakcje nadwrażliwości. Niedobory odporności i autoimmunizacja. Patofizjologia nowotworów - mechanizmy komórkowe karcinogenezy. Patofizjologia w przypadkach klinicznych. Skutki zaburzeń homeostazy ustroju, zmiany humoralne i hormonalne w przebiegu chorób systemowych. Etiopatogeneza bólu. Patomechanizmy miażdżycy, tworzenie blaszki miażdżycowej.
Realizowane efekty uczenia się	PTF_W1, PTF_W2, PTF_W3, PTF_W4, PTF_W5, PTF_W6,
Sposoby weryfikacji oraz zasady i kryteria oceny	Pisemne kolokwium zaliczeniowe przeprowadzane w formie testu wyboru z jedną odpowiedzią prawidłową obejmujące 30 pytań z materiału wykładowego i seminaryjnego (z tematyki wykładów 15 pytań). Maksymalna liczba punktów możliwa do uzyskania na kolokwium wynosi 30 pkt. Minimalna liczba punktów wymagana do zaliczenia kolokwium wynosi 18 pkt. (>60% punktów możliwych do uzyskania).

Seminarium	**20**	**godz.**

Tematyka zajęć	Termoregulacja: hipotermia, hipertermia, gorączka. Reakcja ogólnoustrojowa w procesie zapalnym - SIRS. Sepsa. Etiopatogeneza wstrząsu. Aspekty patofizjologiczne i etyczne wykorzystania zwierząt do badań naukowych. Rola stresu. Regeneracja i naprawa. Proces gojenia. Skutki zaburzeń homeostazy ustroju, zmiany humoralne i hormonalne w przebiegu chorób systemowych- Cz.1 - choroby nerek Skutki zaburzeń homeostazy ustroju, zmiany humoralne i hormonalne w przebiegu chorób systemowych- Cz. 2 cukrzyca Modele doświadczalne chorób – aspekty patofizjologiczne. Repetytorium – Przypadki kliniczne. Repetytorium – Kancerogeneza - Przypadki kliniczne. Repetytorium – Zapalenia - Przypadki kliniczne.
Realizowane efekty uczenia się	PTF_W1, PTF_W2, PTF_W3, PTF_W4, PTF_W5, PTF_W6, PTF_W7, PTF_U1, PTF_U2, PTF_U3
Sposoby weryfikacji oraz zasady i kryteria oceny	Podstawą zaliczenia zajęć w semestrze 5 jest obecność na seminariach (więcej niż 2 nieobecności w ciągu roku akademickiego powodują brak zaliczenia, niedopuszczenie do kolokwium i konieczność powtarzania kursu) oraz ocena aktywności studenta w czasie zajęć (seminariów i repetytoriów): - odpowiedzi ustne oceniane w skali od 0 do 5 pkt. z zakresu materiału prezentowanego na seminariach, - prezentacja wybranego przez studenta przypadku klinicznego wraz z omówieniem podstawowych mechanizmów patofizjologicznych, przeprowadzana podczas repetytorium (skala ocen od 0 do 5 pkt), - krótkie sprawdziany pisemne (kartkówki - 5 pytań opisowych) obejmujące materiał z seminariów oceniane w skali od 0 do 5 pkt. Końcowa ocena punktowa jest obliczana jako średnia arytmetyczna wszystkich ocen cząstkowych uzyskanych w czasie zajęć (odpowiedzi ustne, prezentacja przypadku, kartkówki) i wyrażana po zaokrągleniu jako liczba całkowita. Pisemne kolokwium zaliczeniowe przeprowadzane w formie testu wyboru z jedną odpowiedzią prawidłową obejmujące 30 pytań z materiału wykładowego i seminaryjnego (z tematyki seminariów 15 pytań). Maksymalna liczba punktów możliwa do uzyskania na kolokwium wynosi 30 pkt. Minimalna liczba punktów wymagana do zaliczenia kolokwium wynosi 18 pkt., tj. 60% punktów możliwych do uzyskania. Ocena końcowa: Minimalna łączna liczba punktów warunkująca zaliczenie zajec w semestrze 5 wynosi 19, tj. minimum 18 pkt z kolokwium zaliczeniowego i minimum 1 pkt. z zajęć seminaryjnych.

Literatura:

Podstawowa	R. Sapierzyński: „Patologia Ogólna Zwierząt ".Wydawnictwo SGGW 2015 r. R. Fitko , A. Kądziołka: „Patofizjologia zwierząt". PWRiL 2005 r. P. Thor: „Podstawy patofizjologii człowieka". Uniwersyteckie Wydawnictwo medyczne VESALIUS, Kraków, 2009, Wyd. III
Uzupełniająca	Damjanov: „Patofizjologia". Elsevier, Urban & Partner, Wrocław 2010. Barbara Zahorska-Markiewicz, Ewa Małecka-Tendera, Magdalena Olszanecka-Glinianowicz, Jerzy Chudek: „Patofizjologia kliniczna", Edra Urban & Partner, Wrocław 2017, wyd.2

Struktura efektów uczenia się:

Dyscyplina	nauki rolnicze - dyscyplina weterynaria			3,0	ECTS
Dyscyplina					
Struktura aktywności studenta:					
zajęcia realizowane z bezpośrednim udziałem prowadzącego		52	godz.	2,1	ECTS
w tym:	wykłady	20	godz.		
	ćwiczenia i seminaria	20	godz.		
	konsultacje	10	godz.		
	udział w badaniach	0	godz.		
	obowiązkowe praktyki i staże	0	godz.		
	udział w egzaminie i zaliczeniach	2	godz.		
zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość			godz.		ECTS
praca własna		23	godz.	0,9	ECTS

Przedmiot:	**Diagnostyka kliniczna i laboratoryjna**
Wymiar ECTS	5
Status	obowiązkowy
Forma zaliczenia końcowego	zaliczenie
Wymagania wstępne	zaliczenie przedmiotów: Anatomia zwierząt; Anatomia topograficzna; Fizjologia zwierząt; Histologia; Embriologia

Kierunek studiów:	**weterynaria**
Profil studiów	praktyczny
Kod formy studiów oraz poziomu studiów	SJ
Semestr studiów	5
Język wykładowy	polski

Prowadzący przedmiot:	
Nazwa jednostki właściwej dla koordynatora	Uniwersyteckie Centrum Medycyny Weterynaryjnej

Efekty uczenia się:

Kod składnika opisu	Opis	Odniesienie do (kod)	
		efektu kierunkowego	dyscypliny
	WIEDZA - zna i rozumie:		
DKL_W1	wpływ różnych czynników chorobotwórczych na stan zdrowia zwierząt	B.W9	RW
DKL_W2	wie jak poskromić i przygotować zwierzęta do czynności lekarsko- weterynaryjnych, dobrać narzędzia do poskramiania zwierząt, określa zagrożenia związane z występowaniem szkodliwych czynników w środowisku. Zna schemat i plan badania klinicznego	B.W5	RW
DKL_W3	rozróżnia sprzęt i aparaturę diagnostyczną, zna zasady funkcjonowania aparatury i sprzętu diagnostycznego, rozpoznaje źródła zagrożeń obsługi sprzętów i aparatów diagnostycznych. Zna podstawy teoretyczne i praktyczne diagnostyki klinicznej zwierząt	B.W4	RW
DKL_W4	zna fachową, zawodową nomenklaturę łacińską i/lub dodatkowo inną obcojęzyczną w stosowaną w badaniu ogólnym i szczegółowym układów powłokowego, oddechowego, krążenia i pokarmowego	A.W20	RW
DKL_W5	rozpoznaje objawy chorób zwierząt i analizuje wyniki badań fizykalnych zwierząt w badaniu ogólnym i badaniu szczegółowym układów powłokowego, oddechowego, krążenia i pokarmowego	B.W6	RW
	UMIEJĘTNOŚCI - potrafi:		
DKL_U1	przeprowadzać wywiad lekarsko – weterynaryjny, wymieniać podstawowe pytania zadawane właścicielowi zwierzęcia, uzyskuje dokładne informacje na temat okoliczności zachorowania i warunków utrzymania zwierząt	B.U2	RW
DKL_U2	zna i rozpoznaje objawy kliniczne chorób, opisuje wyniki badań fizykalnych zwierząt, odróżnia prawidłowe od patologicznych wyniki badań fizykalnych zwierząt – w badaniu ogólnym i układów powłokowego, oddechowego, krążenia i pokarmowego oraz potrafi interpretować wyniki badań fizykalnych, zróżnicuje objawy kliniczne chorób w badaniu ogólnym w/w układów;	B.U3	RW
DKL_U3	we właściwy sposób zabezpiecza, myje, konserwuje i sterylizuje narzędzia i sprzęt diagnostyczny;	B.U14	RW
DKL_U4	dobierać i poprawnie stosować metody poskramiania i przygotowywania zwierząt do zabiegów lekarsko – weterynaryjnych, zgodnie z zasadami BHP i humanitarnego postępowania ze zwierzętami. Potrafi udzielać rad i wskazówek w zakresie postępowania i obchodzenia się ze zwierzętami	B.U1	RW

DKL_U5	dobiera do planowanego badania sprzęt służący do wykonywania badań u zwierząt np.: stetoskop, młoteczek, plezymetr, termometr, otoskop, laryngoskop, waginoskop, oftalmoskop i inne - potrafi go stosować w sposób bezpieczny, zgodny z zasadami BHP oraz charakteryzuje sposoby zapobiegania zagrożeniom zdrowia i życia przy obsłudze sprzętów i aparatów diagnostycznych;	B.U7	RW

KOMPETENCJE SPOŁECZNE OGÓLNE - jest gotów do: O.K8; O.K11; O.K2; O.K9

Treści kształcenia:

Wykłady	**30**	**godz.**
Tematyka zajęć	Wprowadzenie do diagnostyki klinicznej i laboratoryjnej. Czynniki etiologiczne i ich wpływ na stan zdrowia zwierząt Postępowanie ze zwierzętami i poskramianie zwierząt. Plan badania klinicznego. Identyfikacja zwierząt i wywiad: pozyskiwanie informacji na temat okoliczności zachorowania i warunków utrzymania celem ustalenia czynnika etiologicznego. Badanie ogólne zwierząt – wygląd zewnętrzny, badanie błon śluzowych, badanie oczu. Badanie ogólne zwierząt – badanie węzłów chłonnych i pomiar CTO. Badanie i symptomatologia układu powłokowego. Badanie i symptomatologia układu oddechowego – górne drogi oddechowe. Badanie i symptomatologia układu oddechowego – dolne drogi oddechowe. Badanie i symptomatologia układu krążenia – badanie serca i naczyń. Badanie układu krążenia – podstawy badania EKG. Badanie i symptomatologia układu pokarmowego zwierząt towarzyszących. Badanie i symptomatologia układu pokarmowego zwierząt gospodarskich. Badanie i symptomatologia układu pokarmowego koni.		
Realizowane efekty uczenia się	DKL_W1, DKL_W2, DKL_W3, DKL_W4, DKL_W5		
Sposoby weryfikacji oraz zasady i kryteria oceny	Zaliczenie efektów wiedzy w ramach ćwiczeń. Egzamin końcowy w semestrze 6.		

Ćwiczenia laboratoryjne	**30**	**godz.**
Tematyka zajęć	Narzędzia, sprzęt i aparatura diagnostyczna. Zasady funkcjonowania i użycia narzędzi, aparatury i sprzętu diagnostycznego. Podstawy BHP, obchodzenie się ze zwierzętami, metody poskramiania zwierząt. Fizykalne metody badania zwierząt. Wywiad i opis poszczególnych gatunków zwierząt. Badanie budowy, kondycji, konstytucji, zachowania się zwierzęcia (Habitus), badanie błon śluzowych naturalnych tworów ciała, badanie oczu. Badanie węzłów chłonnych i pomiar CTO. Badanie skóry i wytworów rogowych naskórka. Zaliczenie kontrolne semestralne I (praktyczne i pisemne – test). Badanie górnych dróg oddechowych. Badanie dolnych dróg oddechowych. Badanie serca i naczyń krwionośnych zwierząt towarzyszących. Badanie serca i naczyń krwionośnych zwierząt gospodarskich i koni. Zaliczenie kontrolne semestralne II (praktyczne i pisemne – test). Badanie układu pokarmowego zwierząt towarzyszących. Badanie układu pokarmowego zwierząt gospodarskich i koni.		
Realizowane efekty Uczenia się	DKL_U1, DKL_U2, DKL_U3, DKL_U4, DKL_U5		
Sposoby weryfikacji oraz zasady i kryteria oceny	Zaliczenie praktyczne na zwierzętach. Pozytywne zaliczenie (wykonanie czynności z zakresu tematyki ćwiczeń) jest warunkiem dopuszczenia do testu. Oceny z zaliczeń cząstkowych – zestaw 40 pytań jako test jednokrotnego wyboru, obejmujący tematykę wykładów i ćwiczeń. Kryterium oceny zaliczenia cząstkowego: 26 – 28 pkt. (65 – 72%) – 3,0 (dst.) 29 – 31 pkt. (73 – 79%) – 3,5 (dst. plus) 32 – 34 pkt. (80 – 87%) – 4,0 (db.)		

	35 – 37 pkt. (88 – 94%) – 4,5 (db. plus) 38 – 40 pkt. (95 – 100%) – 5,0 (bdb.) Udział w ocenie końcowej – 25%.

Literatura:

Podstawowa	J. Marek, J. Mocsy – Diagnostyka kliniczna chorób wewnętrznych zwierząt J. Nicpoń – Badanie kliniczne i laboratoryjne w diagnostyce chorób wewnętrznych zwierząt domowych T. Janiak – Diagnostyka kliniczna chorób wewnętrznych zwierząt domowych
Uzupełniająca	W. Baumgartner – Diagnostyka kliniczna zwierząt F. Nagórski – Diagnostyka kliniczna chorób wewnętrznych zwierząt użytkowych G.R. Rosenberger – Kliniczne badanie bydła

Struktura efektów uczenia się:

Dyscyplina	nauki rolnicze - dyscyplina weterynaria			5,0	ECTS
Dyscyplina					
Struktura aktywności studenta:					
zajęcia realizowane z bezpośrednim udziałem prowadzącego		68	godz.	2,7	ECTS
w tym:	wykłady	30	godz.		
	ćwiczenia i seminaria	30	godz.		
	konsultacje	5	godz.		
	udział w badaniach	0	godz.		
	obowiązkowe praktyki i staże	0	godz.		
	udział w egzaminie i zaliczeniach	3	godz.		
zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość			godz.		ECTS
praca własna		57	godz.	2,3	ECTS

Przedmiot:	**Parazytologia i inwazjologia**
Wymiar ECTS	4
Status	obowiązkowy
Forma zaliczenia końcowego	zaliczenie
Wymagania wstępne	zaliczenie przedmiotów: Anatomia zwierząt; Fizjologia zwierząt

Kierunek studiów:	**weterynaria**
Profil studiów	praktyczny
Kod formy studiów oraz poziomu studiów	SJ
Semestr studiów	5
Język wykładowy	polski

Prowadzący przedmiot:

Nazwa jednostki właściwej dla koordynatora	Wydział Hodowli i Biologii Zwierząt

Efekty uczenia się:

Kod składnika opisu	Opis	Odniesienie do (kod)	
		efektu kierunkowego	dyscypliny
	WIEDZA - zna i rozumie:		
PAR_W1	biologię pasożytniczych pierwotniaków i stawonogów, opisuje i wyjaśnia ich cykle rozwojowe oraz rozprzestrzenianie się wywoływanych przez nie chorób, identyfikuje pasożyty i określa zagrożenia powodowane przez nie dla zdrowia zwierząt i ludzi	A.W13	RW
PAR_W2	oraz posługuje się terminologią parazytologiczną	A.W13	RW
PAR_W3	opisuje i interpretuje objawy kliniczne i zmiany anatomopatologiczne u zarażonych zwierząt oraz proponuje właściwą profilaktykę i leczenie chorób inwazyjnych wywołanych przez pierwotniaki i stawonogi	B.W3 B.W10	RW
	UMIEJĘTNOŚCI - potrafi:		
PAR_U1	zdiagnozować poznanymi metodami rodzaj i charakter inwazji	B.U3 B.U6	RW
PAR_U2	dobierać optymalną strategię postępowania w celu zwalczenia poszczególnych pasożytów i weryfikuje swoje decyzje w zależności od stanu zdrowia zwierzęcia	B.U13	RW
PAR_U3	wdrażać właściwe środki prewencyjne	B.U25	RW
	KOMPETENCJE SPOŁECZNE OGÓLNE - jest gotów do: O.K11		

Treści kształcenia:

Wykłady		**30**	**godz.**
Tematyka zajęć	Zagadnienia z zakresu parazytologii ogólnej oraz terminologia parazytologiczna. Zagadnienia z zakresu inwazjologii. Oddziaływania w układzie pasożyt-żywiciel. Reakcje obronne i immunopatologiczne oraz immunoprofilaktyka inwazji pasożytniczych. Środki przeciwpasożytnicze. Substancje czynne leków. Pasożytnicze stawonogi – systematyka i biologia. Epidemiologia i epizootiologia inwazji pasożytów zewnętrznych. Pasożyty spośród skorupiaków: Copepoda, Branchiura i Pentastomida. Akarozy ptaków i ssaków. Inwazje roztoczy z rzędu Ixodida (Metastigmata) i Mesostigmata. Pasożytnicze roztocze z rzędu Prostigmata i Astigmata. Pasożytnicze rzędy owadów: Phthiraptera i Siphonaptera. Pasożytnicze muchówki – Diptera. Zwalczanie inwazji stawonogów. Systematyka, morfologia i biologia pierwotniaków. Patologia, epidemiologia i epizootiologia oraz prewencja inwazji pierwotniaków z rzędu Kinetoplastida, Haemosporida i Piroplasmida.		

30 godz.

Diagnostyka koproskopowa. Metoda McMastera z wirowaniem (kał drobiu i królików).
Sporulacja kokcydiów (c.d. badań diagnostycznych kału drobiu i królików).
Kokcydia z rodzaju Eimeria. Oznaczanie do gatunku wysporulowanych oocyst.

Literatura:

Uzupełniająca	Stefański W. 1968. Parazytologia weterynaryjna, t. I i II, PWRiL. Stefański W., Żarnowski E. 1971. Rozpoznawanie inwazji pasożytniczych u zwierząt, PWRiL.

Struktura efektów uczenia się:

Dyscyplina	nauki rolnicze - dyscyplina weterynaria			4,0	ECTS
Dyscyplina					
Struktura aktywności studenta:					
zajęcia realizowane z bezpośrednim udziałem prowadzącego		63	godz.	2,5	ECTS
w tym:	wykłady	30	godz.		
	ćwiczenia i seminaria	30	godz.		
	konsultacje	1	godz.		
	udział w badaniach	0	godz.		
	obowiązkowe praktyki i staże	0	godz.		
	udział w egzaminie i zaliczeniach	2	godz.		
zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość			godz.		ECTS
praca własna		37	godz.	1,5	ECTS

Przedmiot:	**Patomorfologia**
Wymiar ECTS	6
Status	obowiązkowy
Forma zaliczenia końcowego	zaliczenie
Wymagania wstępne	zaliczenie przedmiotu: Anatomia zwierząt; Anatomia topograficzna; Histologia; Embriologia

Kierunek studiów:	**weterynaria**
Profil studiów	praktyczny
Kod formy studiów oraz poziomu studiów	SJ
Semestr studiów	5
Język wykładowy	polski

Prowadzący przedmiot:

Nazwa jednostki właściwej dla koordynatora	Uniwersyteckie Centrum Medycyny Weterynaryjnej

Efekty uczenia się:

Kod składnika opisu	Opis	Odniesienie do (kod)	
		efektu kierunkowego	dyscypliny
	WIEDZA - zna i rozumie:		
PTM_W1	zaburzenia na poziomie komórki, tkanki, narządu, układu i organizmu w przebiegu zmian wstecznych, zaburzeń w krążeniu, stanów zapalnych, zmian postępowych	B.W1	RW
PTM_W2	zmiany anatomopatologiczne w narządach u różnych gatunków zwierząt domowych	B.W2	RW
PTM_W3	zna, opisuje i interpretuje zmiany mikroskopowe	B.W2	RW
PTM_W4	zasady postępowania diagnostycznego z uwzględnieniem diagnostyki różnicowej	B.W4	RW
PTM_W5	nomenklaturę łacińską w stopniu wystarczającym do rozumienia i opisywania czynności lekarskich, zmian anatomopatologicznych	A.W20	RW
	UMIEJĘTNOŚCI - potrafi:		
PTM_U1	posługiwać się mikroskopem świetlnym w celu oceny cytologicznych i histopatologicznych preparatów mikroskopowych z zakresu patomorfologii zwierząt	A.U8	RW
PTM_U2	posługiwać nomenklaturą łacińską w stopniu wystarczającym do rozumienia i opisywania czynności lekarskich, stanu zdrowia zwierząt oraz chorób	C.U1	RW
	KOMPETENCJE SPOŁECZNE OGÓLNE - jest gotów do: O.K8		

Treści kształcenia:

Wykłady **45** **godz.**

Wprowadzenie do patomorfologii weterynaryjnej: definicja przedmiotu i jego zakres, sposoby pobierania materiału do badań patomorfologicznych, zasady oceny materiału tkankowego.

Zmiany wsteczne (metamorphoses regressivae) - zanik (atrophia), zwyrodnienie (degeneratio) - zwyrodnienie miąższowe, wodniczkowe, balonowate, tłuszczowe, śluzowe, szkliste, koloidowe, amyloidowe, zaburzenia przemian mineralnych, wapnienie obcosiedliskowe, zaburzenia barwnikowe (pigmentatio) - zewnatrzpochodne i wewnatrzpochodne (pylice, hemosyderoza, żółtaczka), dystrofia, martwica (necrosis) - skrzepowa, rozpływna - definicje, mechanizmy powstawania, wygląd makroskopowy i mikroskopowy, przykłady chorób przebiegających ze zmianami.

Tematyka zajęć	Zaburzenia w krążeniu (perturbationes circulatoriae) - przekrwienie, niedokrwienie, krwotok, wstrząs, skrzep, zakrzep, zator, zawał, obrzęk, kwasica i zasadowica, miażdżyca tętnic - definicje, mechanizmy powstawania, wygląd makroskopowy i mikroskopowy, przykłady chorób przebiegających ze zmianami. Zapalenie (inflammatio) - zapalenia wysiękowe (surowicze nieżytowe, krwotoczne, włóknikowe, ropne, posokowate) wytwórcze i uszkadzające, zapalenie ziarniniakowe (gruźlica, nosacizna, promienica, piasecznica, gruźlica rzekoma, paratuberkuloza, bruceloza, salmoneloza, koligranulomatoza) - definicje, mechanizmy powstawania, wygląd makroskopowy i mikroskopowy, przykłady chorób przebiegających ze zmianami. Zmiany postępowe (metamorphoses progressivae) - gojenie się ran, przerost, rozrost, metaplazja, dysplazja, nowotwory niezłośliwe, nowotwory złośliwe - definicje, mechanizmy powstawania, czynniki karcinogenne, metody diagnostyki patomorfologicznej, wygląd makroskopowy i mikroskopowy, przykłady.
Realizowane efekty uczenia się	PTM_W1, PTM_W2, PTM_W3, PATW_W4, PTM_W5
Sposoby weryfikacji oraz zasady i kryteria oceny	W ramach ćwiczeń.

Ćwiczenia laboratoryjne	**45**	**godz.**

Tematyka zajęć	Nauka praktycznego posługiwania się mikroskopem świetlnym w aspekcie rozpoznawania barwionych preparatów mikroskopowych – cytologicznych i histologicznych w różnych technikach barwienia Nauka oceny zmian mikroskopowych na wybranych przykładach obejmujących pełny zakres zmian patologicznych (zmiany wsteczne, zaburzenia w krążeniu, zapalenia, zmiany postępowe i nowotwory) wraz ze szczegółowym opisem wyglądu mikroskopowego, rozpoznaniem patomorfologicznym w języku polskim i łacińskim oraz omówieniem etiologii i mechanizmu rozwoju oraz skutków dla organizmu. Sporządzanie raportu z badania mikroskopowego według zasad rekomendowanych przez European Society of Veterinary Pathologist (ESVP) i Europena College of Veterinary Pathology (ECVP)
Realizowane efekty uczenia się	PTM_W1, PTM_W2, PTM_W3, PTM_W4, PTM_W5, PTM_U1, PTM_U2
Sposoby weryfikacji oraz zasady i kryteria oceny	Bieżące sprawdzanie wiedzy i umiejętności nabytych na wykładach i ćwiczeniach mikroskopowych podczas kolokwiów międzysemestralnych w formie pisemnej i ustnej. Kolokwia pisemne składające się z trzech pytań opisowych, każde punktowane w skali od 0 do 3 pkt. Zaliczenie - co najmniej 60% poprawnych odpowiedzi. Warunkiem uzyskania zaliczenia semestru i dopuszczenia do egzaminu jest pozytywne zaliczenie wszystkich kolokwiów.

Literatura:

Podstawowa	Madej J., Rotkiewicz T. : Patologia ogólna zwierząt (wyd. II). Wydawnictwo UWM, Olsztyn 2006. Sapierzyński R.: Patologia ogólna zwierząt. Wydawnictwo SGGW, Warszawa 2015. Madej J., Rotkiewicz T., Nozdryn-Płotnicki Z.: Patologia szczegółowa zwierząt (wyd. II). Wydawnictwo UWM, Olsztyn 2007.
Uzupełniająca	Kaszubkiewicz Cz.: Patomorfologia chorób zakaźnych zwierząt. Wydawnictwo Akademii Rolniczej we Wrocławiu, Wrocław 2002. Madej J.A., Houszka M., Nowak M., Dzimira S., Kapuśniak V.: Technika badań patomorfologicznych zwierząt domowych – przewodnik do ćwiczeń. Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, Wrocław 2012.

Struktura efektów uczenia się:

Dyscyplina	nauki rolnicze - dyscyplina weterynaria			6,0	ECTS
Dyscyplina					

Struktura aktywności studenta:

zajęcia realizowane z bezpośrednim udziałem prowadzącego		96	godz.	3,8	ECTS
w tym:	wykłady	45	godz.		

ćwiczenia i seminaria	45	godz.		
konsultacje	4	godz.		
udział w badaniach	0	godz.		
obowiązkowe praktyki i staże	0	godz.		
udział w egzaminie i zaliczeniach	2	godz.		
zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość		godz.		ECTS
praca własna	55	godz.	2,2	ECTS